Ewald - Historier - 1902

CARL EWALD

HISTORIER

JULEN
VINEN
BYEN

CARL EWALD

HISTORIER

CARL EWALD

HISTORIER

DET NORDISKE FORLAG
ERNST BOJESEN · KØBENHAVN
TRYKT HOS F. E. BORDING
MDCCCCII

OPLAG: 1500 EKSPL.

INDHOLD

JULEN

Nu vil jeg fortælle Historien om JULEN, saadan som jeg har hørt den.

Og de, som har hørt den før, om ogsaa paa en anden Maade, vil høre den igen, hvor saa i Verden de er henne.

Og de, som aldrig har hørt den, vil ikke tro den.

DET var Juleaften i en stor By. En moderne By . . . en Hovedstad med Tinder og Taarne.

Uden om Byen, langt ud i det grønne Land, laa mægtige Forstæder, hvor al Ting var fattigt og smudsigt og grimt.

Dér røg de sorte Fabrikskorstene Solen af Himlen, og naar Damppiben lød, myldrede Mænd og Kvinder og Børn til Arbejde eller Hvile. Dér blomstrede Kroer og Knejper, hvor der var fattigst, og alle Vegne stank der af Øl og Sved.

Men inde i Byen var der Torve og skønne Pladser med Statuer af Konger og fortjente Mænd. Brede Gader, hvor Kareterne rullede tyst over Asfalten, og Menneskemængden strømmede. Smalle Slipper, hvor der var mørkt og fælt, hvor ingen kom, som ikke havde Ærinde, og hvor de færrestes Ærinde var godt.

Der var vældige Huse med hundrede Vinduer, straalende Butiker med alt, hvad Menneskelængsel kan foregøgle sig, Theatre og Varietéer.

Og der var tyve Kirketaarne, hvis Klokker kaldte aarle og silde. For der blev syndet meget i Byen og angret og bedt.

Men den Juleaften, hvorom her fortælles, hang Skyerne saa lavt og var saa tunge og saa sorte, at Solen havde Møje med at minde Menneskene om, at den var oppe.

Og ikke saa snart var den gaaet ned, før Byens Hovedgader luede i Lys fra mange tusinde Ruder. Det skinnede fra Hus til Hus som den klare Dag, og der var bare enkelte Steder, hvor det var nattemørkt. Og Menneskestrømmen gled ind i disse mørke Steder og blev borte, — saa man ingen Ting saà, men hørte Trinene — og gled ud igen, saa Lyset pludselig faldt i Ansigterne og gjorde dem underlig hvide med blanke Øjne.

Aldrig havde der været saa mange Folk paa Gaden som i denne Skumringstime.

De løb ind og ud af Butikerne, købte og byttede og tingede om Prisen. Der var ingen af dem, som ikke havde Hast, og ingen, som ikke slæbte paa Blomster og Julestads.

Gode Venner trykkede hinandens Haand og skyndte sig af Sted . . . de skulde jo hjem, enhver til sit, hvor Pigen kogte og brasede, og Børnene sad i den mørke Stue og stirrede mod Døren, der skulde gaa op for al Juleaftens Herlighed.

Og de, som sjældent snakkede sammen, kunde ikke lade være med at raabe det »Glædelig Jul«, der fødtes paa deres Tunge, idet de gik forbi.

Man kunde ikke sé, hvem der havde mange Penge, og hvem der havde faa, for de købte alle og bar Glæden hjem i deres Køb.

Men man kunde sé, hvem der var ensom, og hvem der droges med mange Børns Plage. For der var Savn i Aften i den enes trygge Velvære og Fryd i den andens Sorg over, at han ikke kunde give Festen større Glans for sig og sine.

Og mens den ene skyndte sig hjem

og den anden, kom der andre til, som endnu havde et Indkøb at gøre, saa Mylderet blev bestandig lige stort. Men Kirkernes vældige, smaarudede Vinduer lyste til lithurgisk Gudstjeneste, og Salmesang og Orgelbrus lød over den ganske By.

MIDT i Mylderet gik en fremmed Mand, hvem ingen kendte.

Han saà saadan ud, som man ikke kan beskrive.

Der var ingen, der hørte hans Trin, og ingen, der talte til ham. Man kunde ikke vide, om han var gammel eller ung. Der var ingen, der næste Dag kunde sige, hvordan han saà ud, men mange af dem, der havde sét ham, mindedes ham til deres Dødedag.

Han saà paa ingen. Men alle, der lagde Mærke til ham, syntes, han saà paa dem. Det kunde ske, at en, der gik forbi ham, pludselig saà op, som var der noget, der tvang ham dertil,

og stod stille og stirrede efter Manden, fordi han kunde ikke andet.

Han var fattig klædt. Men det skete alligevel, at en fornem Herre gjorde Front midt paa Gaden og hilste ham, som om han kunde være Kongen selv. Den fornemme Herre vidste ikke, hvorfor han gjorde det, og den fremmede Mand blev ikke undsélig over den Ære, der vederfores ham.

Det hændte, at en Herskabsvogn kørte imod ham, og han kunde i Trængslen ikke vige til Side. Saa løftede han sin Haand, og de stampende Heste stod, som var de af Sten. Og Kusken, der sad bred og galloneret paa sin Buk, brugte ikke Mund, men tav dertil og kørte stille videre.

Det hændte ogsaa, at et lille Barn kom løbende fra sin Moder og tog hans Haand og gik en Stund med ham.

HAN gik langsomt, saa den ene Vej og saa den anden, hvor Strømmen bar ham hen.

Og saadan skete det, at han kom ind i en stor Købmandsbod.

Det var en uhyre Hal, hvis Loft blev baaret af slanke Søjler, og hvis Diske bugnede af Silke og kostbare Tøjer og alt, hvad Kvinderne bruger til at dølge deres egen Lyst og ildne Mændenes.

Hundrede Kommis'er bukkede og smilte og priste Varerne, sprang Trappe op og Trappe ned, tog frem og lagde til Side for at gøre Kunderne til Behag. Men mange Gange flere, al Gadens Trængsel og næsten ene Kvinder, flokkedes i Hallen og saà paa Herlighederne med gridske Blikke.

Og det, de ikke kunde tænke paa at købe, det maatte de dog røre ved. Og mens de gjorde det, rystede deres Hænder, og deres Øjne skinnede.

Men inderst i Hallen stod Købmanden selv og lod kostbare Kniplinger glide mellem sine Fingre. Saa dyre var de, at det, én Alen kostede, var nok til at give et Menneske Føden Aaret rundt. Og de rigeste Kvinder trængte sig om Bordet, hvor de laa, og handlede.

Derhen kom den fremmede Mand, og saa optagne var de alle, at ingen lagde Mærke til ham.

Men nu skete det, at et Stykke af de kostbareste Kniplinger forsvandt.

Kvinderne trængte sig om Disken og veg tilbage, mens der blev søgt alle Vegne og intet fundet. Købmanden blev vred og sagde, at en af dem havde stjaalet det. De saà paa hverandre, og enhver af dem troede det om en anden.

Saa vendte Købmanden sig til den, hvem han netop havde vist Stykket, og hun, der var en fornem Dame, blev meget bleg under hans Blik og raabte op.

Men da Købmanden blev ved sit, og de andre trak sig tilbage fra hende, pegede hun i sin Vaande paa den fremmede, der stod ved Siden af i sine fattige Klæder, og sagde, det var vel ham, der havde gjort det.

De syntes alle, han saà ud dertil, og raabte, hvad han var kommen for, om ikke for at stjæle.

Ja . . . han var Tyven . . . en Juletyv . . .

Paa deres Raab kom Folk løbende fra alle Kanter af Hallen og greb fat i ham, for at han ikke skulde undvige. Og én sprang for at kalde Politi, og alle ransagede de deres Lommer, om de havde mistet noget af deres Ejendom.

Den fremmede Mand sagde ingen Ting, men satte sig paa en Stol, der stod der, som om han var træt. Men ligesom han havde gjort det, fór Købmanden løs paa ham med et Skrig og trak op af Lommen paa hans Frakke de kostbare Kniplinger.

I det samme kom en Politibetjent op gennem Hallen. De fortalte allesammen i Munden paa hinanden, hvad der var sket, og han greb Tyven i Armen og bød ham barsk følge med.

Men Manden, hvem ingen kendte, gjorde lempelig sin Arm fri og rejste sig og sagde:

»Ven, jeg har ikke gjort det.«

Og som han sagde det, gik der et Gys gennem Hallen. De fornam det alle, og ikke en Stemme løftede sig for at anklage ham paa ny. Betjenten hilste ham med Haanden til Hjælmen og sagde bedrøvet:

»Herre, jeg gør kun min Pligt . . . bliv ikke vred paa mig.«

Men Manden vendte sig om og saà paa hende, der havde beskyldt ham. Saa sagde han til Betjenten:

»Jeg følger dig.«

Nu gik de ud af Hallen, og alle med dem.

For ingen tænkte mere paa at købe. Købmandens Folk slap Alen og Saks og fulgte med Toget. Købmanden selv glemte sin Vrede og Tabet, han led, fordi Kunderne forlod ham. Han stod og stirrede efter den fremmede Mand, og da han ikke længer kunde sé ham, lukkede han sin Bod og løb efter de andre.

Men alt som de gik hen ad Gaden, voksede Skaren saadan, at ingen mindedes, han havde sét noget lignende.

I Spidsen skred den fremmede Mand, saa rolig, som var han en Anfører, og lidt bag ham Politibetjenten. Og foran og bagved og paa Siderne gik en uhyre Menneskemængde, Skulder ved Skulder.

Alle, der mødte Toget, fulgte med. Alle spurgte og fik at vide, det var

2*

en Juletyv, der skulde paa Stationen. Ingen vidste, hvorfor han gik med, eftersom Julemaden ventede hjemme, og der hver Dag blev grebet mange Tyve i Byen.

Ingen raabte, og ingen talte højt. Der var ingen anden Lyd end Drønet af de mange tusinde Fodslag i Stenbroen. Alle Øjne stirrede paa Manden, hvem ingen kendte, og smaa Børn blev løftet i Vejret, for at de skulde sé ham.

Og mens det underlige Tog gik gennem Byen, var der ikke én af dem alle, uden at der jo i hans Sind dæmrede en dunkel Følelse af, at han havde været med i dette en Gang før.

Eller han havde læst det . . . eller hørt det og troet derpaa . . . en Gang for længe, længe siden.

Men ingen kunde sige, hvad det var.

Da de kom til Politistationen, var Mængden vokset saadan, at alle Betjentene og Assistenten greb deres Stave og styrtede ud paa Gaden, fordi de tænkte, Byen var i Brand eller Oprør. Og de blev staaende maalløse over det, de saà.

Men Manden, hvem ingen kendte, gik uhindret mellem dem ind i Porten. Dér vendte han sig om og saà ud over de mange Mennesker. Og hans Ansigt var saadan, at alle Hoveder bøjede sig frem for at lytte efter et Ord af hans Mund.

Men som han stod dér, lød pludseligt et højt Skrig nede i Gaden.

Det lød igen og endnu en Gang, men nærmere ved, og Mængden kom i stor Bevægelse.

Med Møje trængte en Kvinde sig frem blandt de forreste, og da det var lykkedes hende, stod hun et Øjeblik rank og stolt foran den fremmede Mand og stirrede paa ham med vilde Øjne. Alle saà, hvor hendes kostbare Klæder var sønderrevne, og hvor hendes Haar fløj for Vinden.

Saa løftede hun sine Hænder højt i Vejret og kastede sig ned for ham med et stort Skrig:

»Han er uskyldig . . . det var mig, der stjal og anklagede ham!«

Der lød et tusindstemmigt Raab, og alle trængte sig frem for at sé Kvinden, som var kendt af mange.

Men den fremmede rejste hende op og sagde:

»Lad hende fare i Fred . . . for min Skyld.«

Derefter gik han bort, ned ad Gaden.

Men Politiassistenten blottede sit Hoved, og alle veg til Side og blev staaende og stirrede efter ham, til han var forsvundet.

DEN Juleaften, hvorom der fortælles, stilnede efterhaanden Livet paa Gaderne og døde hen.

Alle Butiker var lukkede, og hvor der før var lyst som Dagen, skinnede nu kun en døsig Lygte. Rundt om i Husene strømmede Lyset fra de tændte Juletræer mod Ruden. Somme Steder var der rullet ned, saa man kun saà Skyggen af dem, som gik rundt om Træet og sang. Men Skyggen viste, hvor Træet straalede. Og somme Steder kunde man sé den ganske Glans.

Hvor man stod stille og lyttede, tonede Julesang derinde fra. Man

kunde kende Faders Stemme, som var dyb og stærk, og Moders, som var træt, fordi hun havde sunget saa mange Børn i Søvn de søgne Aftener. Og Børnenes var saa skingre i deres Julejubel.

Men det var ikke mange, som gik paa Gaden, nu da de var hjemme, som havde Hjem.

Og alt som Aftenen randt, forstummede Sangen, og Lysene brændte ned. Saa blev der stille i Husene. De smaa Børn sov med røde Kinder og holdt livsalig Jul i Drømme. De voksne sad i festlig Tavshed og var glade og trætte. I Gaden gik Politibetjenten paa sin ensomme Vagt og længtes.

Ved den Tid steg den fremmede Mand, hvem ingen kendte, op ad Trappen i et smukt og prægtigt Hus.

Han blev staaende paa første Sal og ringede paa Døren. Der kom en Tjener ud, og til ham sagde han, at han vilde tale med Biskoppen.

Tjeneren saà paa hans fattige Dragt og tog en Skilling af sin Lomme og rakte ham den. Saa lukkede han Døren og satte Sikkerhedskæden for.

Men den fremmede ringede atter, og da Tjeneren kom, sagde han igen, at han vilde tale med Biskoppen.

Saa kom Bispinden — langsomt, for hun var meget svær og havde syge Ben.

Hun saà paa ham med et mildt Ansigt og spurgte, om det var saa nødvendigt. Det var jo Juleaften. Og Biskoppen var saa træt og skulde præke i Morgen i Domkirken. Saa gav hun ham en Krone og ønskede ham glædelig Jul.

Men den fremmede blev ved sit, og saa førte de ham ind i Biskoppens Studereværelse.

Dér stod han indenfor Døren med Hatten i Haanden.

Paa Bordet stod en Lampe med Silkeskærm, og der var dunkelt i alle Stuens Kroge. For Vinduet hang tunge Gardiner, fra alle Vægge lyste gyldne Titler paa mange hundrede Bogrygge.

Ved Bordet sad Biskoppen i en magelig Lænestol med en Bog af Landets første Digter paa Skødet. Han var klædt i en prægtig Slaabrok, paa

Hovedet havde han Fløjelskalot, paa Fødderne nye Saffians Morgensko.

Men han læste ikke. Hans Briller sad oppe i Panden, og han havde foldet Hænderne over Maven. Biskoppen sov.

Da vaagnede han pludselig og satte sig over Ende. Han stirrede paa den fremmede Mand, satte sine Briller paa Næsen og stirrede igen. Saa rejste han sig med et Suk og gik hen imod ham.

»Hvad vil De mig?« spurgte han.

Den fremmede blev staaende ved Døren og sagde:

»Jeg er fattig.«

Biskoppen tog sin Pung frem og ledte i den. Der var stille i Stuen, og man kunde høre Pengestykkerne klingre. Saa tog han en Tokrone og rakte ham den.

»Gaa nu hjem og gør Dem en glad Juleaften,« sagde han og gabede træt. »Og glem ikke at takke Gud, fra hvem al Ting kommer.«

Den fremmede stod med Tokronen i sin Haand og sagde ingen Ting og gjorde ikke Mine til at gaa.

»Far vel,« sagde Biskoppen. »Nu

maa jeg til at tænke paa min Prædiken.«

Da han havde sagt det, gik han tilbage mod Lænestolen. Men i det samme var det, som om nogen rørte ved ham. Det fór i ham, og han vendte sig forskrækket om.

Den fremmede Mand stod midt i Stuen, og Biskoppen syntes, han var større end før.

»Giv mig din Slaabrok,« sagde han og rakte Haanden ud.

Men Biskoppen rettede sig, og han var en stor og statelig Mand. Hans Øjne lynede bag Brillerne.

»Dutter du Biskoppen?« sagde han.

Den fremmede blev staaende og sagde igen:

»Giv mig din Slaabrok. Jeg har en Broder, som fryser.«

Og pludselig følte Biskoppen sig underlig beklemt om Hjærtet, han kunde ikke sige, hvorfor. Men han ønskede, at den fremmede var borte.

»Nu skal jeg kalde paa Hans,« sagde han. »Han skal give Dem en af mine gamle Frakker. Deres Broder skal ikke fryse. Han er jo ogsaa *min* Broder,

saa sandt vi alle er Guds Børn. — Nu skal jeg kalde paa Hans.«

Han samlede Slaabroken omkring sig og vilde gaa, men syntes ikke, han kunde. Det var, som om den fremmede fyldte hele Stuen og spærrede Vejen for ham. Og nu sagde han det igen:

»Giv mig din Slaabrok.«

Da rystede Biskoppens Knæ, og han sank sammen, saa han maatte støtte sig til Lænestolen. Han bøjede sit Hoved, som var han en uselig Synder, der bad for sit Liv.

»Jeg har faaet den af min Regine,« sagde han — »af Bispinden . . .«

Han saà sky til Manden, men han stod der endnu med fremstrakt Haand. Og Blikket i hans Øjne var stort og fast. Men Biskoppen slog sine Øjne ned og famlede med Fingrene ved Slaabrokken.

»Hun har givet mig den i Aften . . . hver Jul giver hun mig en,« sagde han, og hans Stemme blev kærlig ved Tanken om de mange lykkelige Aar, han havde levet med sin Hustru. »Hun syer den med sine egne Hænder.«

Han tav igen, og der var stille i Stuen. Han følte sig en Afmagt nær, og det kostede ham en forfærdelig Anstrengelse at løfte sit Hoved for at sé paa den fremmede.

Men den fremmede Mand var borte.

Biskoppen tog sig til Panden og sprang frem i Stuen. Han havde ikke hørt hans Trin og ikke Døren gaa.

Saa styrtede han ud i Entréen, men der var ingen. Han ringede og raabte, og Bispinden og Hans og begge Pigerne løb til. Han bød dem skynde sig af Sted og faa fat paa den Mand, som lige var gaaet, og bringe ham tilbage. Og Hans og Pigerne løb.

Men Biskoppen faldt om paa en Stol.

»Gud hjælpe mig, Regine!« sagde han.

Bispinden kyssede hans Pande og græd af Angst, for hun havde aldrig sét ham saadan. Og han talte ikke til hende, men stirrede blot mod Døren.

Nu kom Folkene tilbage og berettede, at Gaden var ganske tom og den fremmede intet Sted at øjne. Da rejste Biskoppen sig med Møje og befalede dem at forlade Stuen. Han saà

selv efter, om Døren var lukket. Saa satte han sig igen, fordi han ikke kunde staa, og sagde:

»Regine . . . jeg maa gaa . . . Jeg maa finde den Mand . . . for min Sjæls Saligheds Skyld.«

I afbrudte Ord fortalte han nu, hvad der var hændt. Og da han var kommen til Ende, foldede Bispinden Hænderne op imod sit Bryst og græd. Men hendes Øjne straalede.

»Johannes,« sagde hun, »jeg forstaar det altsammen.«

Hun græd stille. Biskoppen saà sky til hende, som om han var bange for, at hun skulde sige det. Saa gik han ud i Korridoren for at tage sit Overtøj og kom ind igen.

»Johannes . . . jeg har jo tænkt paa det saa tit. Det er kommen over mig som en forfærdelig Angst . . . og en Længsel . . . Den Gang i gamle Dage i Præstegaarden, naar Markerne stod fulde af det velsignede Korn, og vore Stuer genlød af Ungdom og Glæde . . . Og nu siden hen . . . just naar vi var rigest og lykkeligst, naar Kongen hædrede dig, og Menigheden lyttede til

dig. Det har brændt i mig, Johannes . . . om Dagen og om Natten . . . og naar du stod for Alteret . . .«

Hun blev ved at tale, mens hun hjalp ham Tøjet paa:

»Om jeg dog kunde gaa med dig, Johannes. Men Gud har ramt mig, mine syge Ben kan jo næppe bære mig ned ad Trappen. — Ak, om det var hændt os, mens vi var unge! . . . Og lovet være Gud, at det kom, inden vi gik herfra.«

Med rystende Hænder knappede hun hans Pels og fulgte ham ud paa Trappen. Ingen af dem lagde Mærke til, at Biskoppen kun havde sin Kalot paa.

MENS Biskoppen løb i Gaden, stod den fremmede, hvem ingen kendte, paa den brede Bro, der bar over Floden.

Han stod midtvejs, hvor Balustret løftede sig højest og kronedes af en mægtig, femarmet Lygte. Han saà

ned i Vandet, der randt og mumlede, medens hist og her en Bølge blinkede op i Lyset og blev borte igen. Og hans Ansigt var mildt og mørkt.

Men som han stod saadan, var der nogen, der greb i hans Frakke.

Han bøjede sig ned og saà ind i et rødt og oppustet Ansigt. Det stak frem af en Niche, hvori man skulde tro, der knap var Plads for en Hund. Og Manden, som havde Ansigtet, stirrede paa ham med blodskudte Deliriumsøjne og sagde med tykt Mæle:

»Giv mig til en Snaps, Herre.«

Den fremmede bød ham rejse sig. Og Manden ravede frem af sit Hul og stod og dinglede op ad Balustret. Hans lasede Hat fløj fra ham ud i Vandet, men han saà det ikke. Hans Aande stank af Brændevin, og han rakte hikkende sin skidne Næve frem.

»En Snaps, go'e Herre . . . for den søde Juls Skyld.«

Da lagde den fremmede sin Haand paa hans Skulder og sagde:

»Gaa hjem til Kathrine.«

Drukkenboldten tog med Haanden sit uredte Haar fra Panden, strøg sig

over Øjnene, kæmpede som for at fri sig af en Drøm.

»Kathrine . . .« sagde han langsomt — »Kathrine . . . og Børnene . . .«

»Gaa hjem til dem,« sagde den fremmede igen.

Men Manden rystede over hele Kroppen og gav sig til at græde.

»Herre . . . jeg har jo ikke været der i mange Maaneder . . . Kathrine er død . . . Hun var syg, da jeg gik fra hende . . . Jeg slog hende jo, Herre . . . jeg tog jo Dynen og satte den ud . . . Og Børnenes Tøj . . .«

Han saà pludselig op i den fremmedes Ansigt, og i det samme var han ædru og god.

»Herre! Herre! . . . lever Kathrine? . . . er hun derhjemme . . . lever hun?«

Og uden at vente paa Svar gik han derfra som en Mand, der har faaet et Maal. Men straks efter vendte han om igen og sagde ærbødigt:

»Herre, hvem er De?«

Men den fremmede gik forbi ham uden at svare.

HAN gik over Broen ud i Forstaden, hvor der var mest mørkt.

Gennem lange, lige Gader, dybe og kvalme som Brønde, over Pladser, hvor der laa Tømmer og Sten, forbi et Bedehus med store, tomme Ruder og hen til et lille, rødt Hus ved Siden af.

Der ringede han paa. Og mens han ventede, hørte han indenfor en Kvindestemme, som sagde: nu kommer Fa'er! og Børn, der sprang og lo.

Da Døren saa blev aabnet, gav Børnene sig til at græde, fordi det ikke var ham, de ventede. Men Moderen, som var en ung Kvinde med et blegt Ansigt, tyssede paa dem og bad den fremmede træde ind. Præsten kom straks.

Den fremmede Mand gik ind og satte sig i Præstens Stue.

Der var i Stuen kun et Fyrretræs Skrivebord, en gammel sort Sofa og et Par Stole. For Vinduet var der tynde, røde Gardiner. Paa Væggene hang store, stærke Billeder af den hellige Skrift: Maria Magdalene og Kri-

stus paa Korset og Lazarus' Opvækkelse.

Døren stod aaben til Stuen ved Siden af, og derinde sad Præstekonen og Børnene om Bordet, som var dækket.

»Fa'er er hos de fattige,« sagde hun. »Hos de syge. Det véd I jo nok. Det har jeg jo fortalt jer. Derfor maa vi vente. Saadan er det Guds Vilje.«

Hun vendte sig mod den fremmede i den anden Stue og sagde:

»De længes efter deres Juletræ. De er saa smaa. De kan jo ikke forstaa det.«

Der gik en Time, og den fremmede Mand sad stille paa sin Stol. Børnene var faldne i Søvn med deres Hoveder paa Dugen. Præstekonen sad med Armene foldede over Brystet og saà ned for sig.

Saa kom Præsten.

Han stod i Døren, høj og tynd, med store, strenge Øjne.

»Guds Fred!« sagde han. »Vil De tale med mig?«

Den fremmede saà ikke op, men sagde: »Jeg er sulten.«

Præsten lukkede Døren ind til de

andre og gav sig til at gaa frem og tilbage over Gulvet med Hænderne foldede op under Hagen. Saa stod han stille og bøjede sig ned for at fange den fremmede Mands Blik.

»Sulten?« sagde han. »Det vil sige Risengrød og Gaasesteg og Æbleskiver — ikke sandt?«

Den fremmede løftede sit Hoved og saà paa ham og nikkede rolig. Men Præsten rakte de foldede Hænder i Vejret og vred dem, saa Fingrene knagede.

»Gud være jer jeres Synder naadig!« sagde han.

Saa lod han sine Arme falde, satte sig ned og saà hen for sig.

»Min Sjæl er syg af al den Sult og al den Mad, jeg har sét,« sagde han lidt efter. »Jeg gik fra Hus til Hus, saa længe mine Ben kunde bære mig, og mættede dem alle. De takkede mig og velsignede mig, og fordi de vidste, jeg er Præst, priste de Gud for mine Øren. Jeg var ogsaa hos de rige, og de skyndte sig at give Gud Æren, saa snart de saà mig. Men jeg har ikke mødt en rig Mand, som ikke

huskede at dække sit Bord til Fest i Aften, og jeg har ikke sét en fattig Mand, som glemte sin Sult for Jesus af Nazareth.«

Den fremmede sagde ingen Ting. Der var ganske stille i Stuen. Saa løftede Præsten sit Hoved og sagde bedrøvet:

»Derinde staar Julemaden til mig og mine. Jeg har givet bort, hvad jeg havde — det er alt, hvad der er igen. Men der er sagtens nok til dig ogsaa. Gaa ind og fyld din Bug og gaa saa bort.«

»Lad mig blive her og spise med dig,« sagde den fremmede.

Præsten saà paa ham, rejste sig saa og gik tæt hen til ham.

»Er du hellig?« spurgte han sagte.

»Jeg véd ikke, hvad du mener,« svarede den fremmede.

»Saa tag, hvad du trænger til, og gaa!« sagde Præsten og veg tilbage fra ham. »I Nat skal ingen være i mit Hus, som ikke er hellig. Jeg véd ikke, hvem du er . . . jeg forlanger ikke at vide det. Gaa bort i Fred . . . men gaa . . . gaa!«

Den fremmede Mand havde rejst sig og gik hen imod Præsten.

»Døm ikke, at du ikke skal dømmes!« sagde han.

Og hans Stemme var saadan, at Præsten kom til at ryste over hele Kroppen. Men straks efter tog han sig sammen igen og sagde strengt:

»Du vil letfærdig forvanske Guds Ord. Véd du, hvornaar du skal dø? Gennem min Mund taler Herren til dig . . . maaske for sidste Gang. Ja . . . jeg véd det! jeg tør sige det! Jeg tør slynge Forbandelsen imod dig. I Herrens Navn lover jeg dig Helvedes Baal og Brand, om du ikke i denne Time vorder helliggjort ved Jesum.«

I det samme tændtes der i den fremmedes Øjne en Lue, mod hvilken Præstens var som Lys imod Lyn. Præsten veg tilbage og strakte sine skælvende Hænder frem.

Men den fremmede Mand slog ham paa hans Mund, og han styrtede til Jorden med et stort Bulder.

Døren gik op, og Præstekonen løb til. Hun hjalp ham op paa Sofaen, hentede koldt Vand og badede hans

Hoved. Hun gjorde det saa roligt, at man kunde sé, hun havde gjort det saa mange Gange før.

Lidt efter slog Præsten sine Øjne op og saà sig om i Stuen med forvildede Blikke. Saa rejste han sig over Ende og foldede Hænderne i sit Skød.

»Anna,« sagde han, og hans Stemme skælvede. »Hvor er den fremmede Mand?«

»Her er ingen,« svarede hun og satte sig hos ham. »Her var ingen, da jeg kom ind.«

Han rejste sig med Besvær og tog hendes Haand.

»Kom, Anna,« sagde han. »Han maa være her et Sted.«

Hun rystede paa Hovedet, men gik med ham gennem Stuerne. Hun tvang ham til at staa stille og pegede paa Børnene, der sad om Bordet og sov. Men han saà dem ikke. Han drog hende gennem Døren ud paa Gaden, men der var ingen.

»Anna,« sagde han, »kom med mig. »Vi maa finde den Mand.«

»Kom ind i Stuen,« sagde hun og

sukkede dybt. »Du er syg, og her er ingen Mand.«

Saa fortalte han hende med sagte Stemme, hvad der var hændt.

»Vi maa finde ham, Anna,« sagde han og knugede hendes Haand, saa hun ømmede sig. »Han slog mig med sin Haand og brød min Styrke . . . Kom . . . kom . . . inden han bliver borte for os.«

»Du har sét et Syn,« sagde hun bittert. »Du er syg igen, som du var i Fjor, og du vil dø fra mig og Børnene, om du ikke bliver fornuftig og skaaner dit Helbred.«

Præsten rettede sig, og hans Øjne straalede.

»Ja . . . jeg har sét et Syn!« sagde han. »Hans Øjne blændede mig, og nu sér jeg klart som aldrig før. Jeg var syg, og nu er jeg karsk. Anna . . . min Anna . . . kom, lad os gaa og finde ham.«

Hun fór sammen af Kulde og traadte tilbage i Gadedøren.

»Nej!« svarede hun og slog Armene sammen over sit magre Bryst. »Nu er det nok. Gaa du, hvorhen du

maa, naar det ikke kan være andet. Jeg tænder Juletræet for de stakkels Børn. Time efter Time har de ventet, mens du var hos dine fattige. Nu er det nok.«

Han stod midt ude paa Gaden og rakte Armene imod hende.

»Anna —!«

»Nej . . . nej . . . nej . . .!« sagde hun haardt. »Jeg har ikke mere at give din Gud. Han tog min Ungdom og min Glæde . . . min Sundhed tog han og din . . . og vor Lykke . . . gaa . . . gaa, hvorhen du vil. Jeg bliver hos mine Børn.«

Hun gik ind og slog Døren i efter sig. Præsten stod et Øjeblik med udbredte Arme. Saa løb han ned ad Gaden, uden Hat og Overtøj og blev borte i Natten.

NU er der kun at fortælle, hvorledes denne Julenat endte saadan, at den gik intet Menneske, der havde levet den, af Minde.

Der var mange, som laa hjemme og sov og vidste af intet. Men der var ogsaa mange, som gik den ganske Nat og ledte efter den fremmede Mand, hvem ingen kendte.

For der var mange flere end dem, hvorom her er fortalt, som havde sét ham. Og ingen af dem tænkte, han kunde finde Fred, før han havde sét ham igen, fordi de vidste alle, at de ikke havde været, som de skulde.

Derfor løb Biskoppen og Præsten og Kvinden, der havde beskyldt ham, i Flok og Følge med mange andre. I Skaren var ogsaa Drukkenboldten med sin Kathrine, som holdt ham fast i Haanden og ikke helmede, før hun havde takket ham, der gjorde ham god. Og Købmanden og Politibetjenten.

Og det var det sælsomme, at ingen af dem blev trætte, de gamle saa lidt som de unge. For de vidste, at hvad de ellers havde løbet efter i deres Dage, det var intet imod dette, og om de naaede det, da skulde deres Liv blive rigere end før og deres Død uden Angst.

Og der var ingen Forskel paa dem, saadan at Drukkenboldten og Biskoppen vidnede for hinanden, hvad de havde hørt og sét. Biskoppen talte, saa Drukkenboldten hørte, og Drukkenboldtens Ord syntes den højlærde Herre Visdom. De forstod hinanden alle, som aldrig ellers, fordi de havde glemt enhver sin Klogskab, og der for dem alle kun var ét fornødent.

Det var dem alle, som vandrede de paa fremmede Steder. De kendte ikke længer deres By og deres Huse, hvor de havde passet deres Gerning og levet deres Liv indtil denne Nat. De kendte ikke længer hinanden, saadan at hvad der havde været dem imellem af Venskab og Fjendskab, det var dødt og glemt. Og de kendte hinanden alle, saadan at de trøstig fortroede sig til hinanden, fordi de havde alle det samme Haab.

Hver Gang der kom en ny til, spurgte de, om han havde sét den fremmede Mand, og derefter gik Toget videre, bestandig voksende og højtidsfuldt og tyst. Og den nye, der kom, glemte, hvad Ærinde han ellers

havde haft, og blev delagtig i den lønlige Gru og Glæde, der fyldte de andre.

Ud paa Natten standsede Skaren paa det største Torv, og da hændte det, at Byens Kirkeklokker tog til at ringe.

De lyttede alle, men ingen af dem gjorde sig Rede for, hvordan det kunde hænge sammen, og paa hvis Bud det var sket.

Og mens de ellers ikke agtede uden hver sin Kirkes Kalden, saa var det dem i denne hellige Julenat, som havde hver en Klokke Bud til dem alle. Lutheranere og Katholiker, Jøder, Baptister og Irvingianere og de, som bad i Løndom — alle de, der knælede, fordi de vidste, de kunde ikke staa — de mindedes i denne Stund ikke, hvad der havde drevet dem til at bygge hver sit Gudshus, men følte sig som én stor Menighed og bøjede deres Hoveder og lyttede til Klokkerne.

Og mens de stod dér — og Torvet var fuldt af Mennesker; det var mørkt, saa den ene næppe kunde sé den an-

dens Ansigt, og ingen talte, og alle lyttede — da lød der pludselig en vældig Røst:

»Han har været iblandt os!«

De saà paa hinanden, og ingen vidste, hvor Røsten kom fra.

Men da den havde lydt, blev Mængden grebet af en forunderlig Begejstring.

Der var mange, som faldt paa deres Knæ og græd, og mange, der stod oprejst med straalende Øjne. Der var nogle, der bad højt, og nogle, der sang, og nogle, der gemte Ansigtet i deres Hænder. Men alle var de anderledes, end de nogen Tid havde været.

Da de havde biet en Stund paa Torvet, gik de hjem, enhver til sit, og kunde ikke sove.

VINEN

Nu vil jeg fortælle Historien om VINEN, saadan som den er.

DEN Mand, om hvem Historien gaar, var ikke større end de fleste og ikke meget mindre.

Hans Haar var lyst og uden Glans, hans Øjne blaa og blege. Hans Pande var som et Barns, hans Mund stor og al Tid en Smule aaben, undtagen naar han tænkte tungt. Men det gjorde han kun ved Nyaarstid, og saa naar en af hans Venner blev forfremmet i Embedet.

Han talte ikke tit, men tog nødig et Ord tilbage, naar han havde sagt det. Han holdt ikke stift paa sin Fortovsret, men lod sig sjælden træde to Gange paa Tæerne. For Resten gjorde han i alle Ting som andre Folk, ærede Gud og Kongen og betalte sin Skat, Dagen før Skatteopkræveren kom med Rettens Folk.

Han havde en Virksomhed, som hans Fader havde sat ham til, før han

kom til Skels Aar og Alder, og saa mange Penge, at han og hans aldrig sultede. Men der gik heller ingen Dag, hvor han ikke maatte nægte sig en Glæde.

Saa havde han en Hustru, som han havde valgt sig, da han var meget ung, og som var hans Fæstemø i mangfoldige Aar, forinden de kom sammen. Hun var god og tro og bar sit Kors med Taalmodighed. Men hun var meget mager og trættede ham stundom med sin Kærlighed, som det er Hustruers Vane.

De havde to Sønner, som syntes dem mere lovende end nogen, de havde sét, og voldte dem mange Bekymringer.

Hvad Manden hed, har jeg glemt. Men han er død forlængst, og hans Hustru hed Henriette.

Nu hændte det en Dag, da han kom hjem fra sit Kontor, at Bagen var reven ud af den ældste Drengs Bukser. Og efterdi Drengen skulde formanes med Riset, og Bukserne øjeblikkelig bødes, saasom han ingen

andre havde og skulde paa Danseskole, saa var Maden kold, da de satte sig til Bordet.

Herover blev Manden ilde til Mode, og da han efter Maaltidet gav sig til at stoppe sin Pibe, gjorde han det saa uagtsomt, at Hovedet faldt paa Gulvet og gik i Stykker.

Tung om Hjertet lagde han sig paa sin Sofa, bredte Avisen over Ansigtet og tænkte, han vilde sove det bort. Men just som han var slumret ind, kom hans Hustru og satte sig hos ham og græd.

Han rejste sig over Ende, klappede hende paa Hovedet og spurgte med blid Røst og Bitterhed i Sjælen, hvad det vel var, som gik hende saa nær.

Det kom da frem, at det var Pigen, der ingenlunde gjorde Gavn for Føden, hun aad, end sige da for Lønnen. Ingen Ting kunde hun huske, og ingen Ting gjorde hun ret. Hver Dag slog hun noget i Stykker, hendes Køkken lignede et Svinehus, og al Tid sad der et Mandfolk og hang over hende. Der var saa sandelig ikke andet for end at opsige hende Tjenesten.

Han hørte hendes Klage til Ende, og den var lang. Saa nikkede han og gav hende Lov til at gøre, som hun vilde. Og da hun var gaaet ind til sit og græd endnu, fordi det var saa sørgeligt, stillede han sig med Ryggen mod Kakkelovnen og Frakkeskøderne under Armen og sagde til sig selv, at Pigerne maatte være et ledagtigt Folkefærd, efterdi det havde været saadan med alle dem, de havde haft, siden de indtraadte i Ægtestanden.

Imens han stod og funderede paa det, kom hans Hustru igen og sagde, at det havde hun glemt, men Skomageren var der i Morges med Regningen og paastod sin Ret saa stærkt, at hun ikke oftere turde afvise ham.

Da Manden hørte det, sagde han intet, men saà saadan ud, at hans Hustru tav forknyt og gik hen for at kærtegne ham.

Men han slog ud med Haanden, tog sin Hat og sin Stok, lukkede Munden fast i og gik ud i Byen.

EN Stund krydsede han i Gaderne og undredes paa, saa Vejret var slet og Staden grim og Menneskene modbydelige. Saa stod han stille, satte Stokken fast i Stenbroen og stirrede mod et Hjørne, hvor der hang en Klase Gulddruer over en bred og mørk Dør uden Tærskel.

Han drog Vejret dybt og gik videre.

Der kom en Regn og gjorde ham vaad, og han mødte to, han ikke kunde lide. Saa løb han sin foresatte paa Ærmet og maatte smile og vende om og være venlig. Saa var der en snavset Tiggertøs, som fulgte ham Gaden igennem og bad om en Skilling.

En Tid efter stod han atter, hvor han stod før, og stirrede mod Gulddruerne og Døren. Druerne funklede i Solen, Døren gik op, og der kom en ud, hvis Øjne skinnede.

Han saà langt efter ham, trak saa ned i sin Vest og skred gennem Døren.

Luften var saa tung af Vindunst, at det stemmede ham for Brystet, og han maatte staa stille et Øjeblik. Tilmed var der saa dunkelt i Stuen, at

han kendte ligesom en Angst. Men han overvandt det, hilste paa en bred Mand, der stod bag Disken og bukkede med Øjnene, og gik videre gennem to Rum, der var større end det, han kom ind i.

I det første sad en, som var skuffet i Politik, og fire, hvem det var gaaet ilde i Kærlighed. De sad stille og krumryggede og lugtede til Glasset og drak. Det samme gjorde en, der en Gang havde haft en stor Sorg, som han nu ikke længer huskede, uden naar han sad ved Flasken.

Men i det næste Rum sad syv Tosser og pokulerede med stort Spektakel.

Han gik forbi uden at give Agt paa dem og stod nu i en Stue, som var meget mindre end de andre og endnu mere mørk. For der var ikke uden én Rude, som var blændet til Hælvten og vendte ud til Snæverstræde.

I Stuen stod ikke andet end et Bord, som var rent, men saà ud, som om det ikke var det, to krumbenede Stole og en Sofa med Læder, som var meget slidt. Over Sofaen hang et Billede af et smukt Skib i høj Sø.

Da Manden saà, der var ingen Gæster, hængte han Hatten paa sin Stok og stillede dem hen i Krogen. Med sagte Stemme gjorde han sin Bestilling hos Kyperen, hvorefter han satte sig i Sofaen og ventede med Hænderne foldede over Maven.

Kyperen kom med en tykmavet Flaske og et Glas, som var meget stort og af smukt Krystal. Han trak Flasken op, og det fór i Gæsten, da Proppen svuppede. Saa spurgte han, om der var mere, hvormed han kunde være til Tjeneste, og Manden bød ham drage Døren til, da han vilde være ene.

HAN ledte i sin Lomme og lagde en Daler paa Bordet.

Men da den laa dér, var der en Røst inden i ham, som sagde:

»Denne Daler giver du for Vinen, og Daleren er ikke din.«

Han vred sig og dukkede sig i Sofaen. Ude i Strædet rumlede Vog-

nene og mørknede Ruden og fyldte Stuen med Larm. Men gennem Larmen lød Røsten stærkere:

»Daleren er ikke din. Skomagerens er den med Rette. Skrædderens er den, som skal gøre nye Bukser til din Søn. Pigens er den, som skal rejse til Fardag og har sin Løn til gode. Din Hustrus er den, som ikke har en Hat, hvormed hun kan vise sig i Kirken.«

Manden sank helt sammen. Men saa greb han Flasken med skælvende Haand og skænkede i til Glassets Rand. Han stirrede i den mørke, røde Vin og kendte sig svimmel.

»Vinen er smuk,« sagde han stille.

Og som han havde sagt det, tog han Glasset og tømte det til Bunden. Han smækkede med Tungen og lagde sig helt bag over med lukkede Øjne.

»Vinen er god,« sagde han saa og strakte Haanden ud efter Flasken.

Men i det samme fór han forfærdet tilbage og blev meget bleg.

»Gud bevare min Forstand,« sagde han.

Op af Flasken steg en Skikkelse, hvis Mage han aldrig havde sét.

Det var en Mandsling i graa og gode Klæder og med stort Skæg og rare Øjne. Til at begynde med var han ganske lille og tynd, men alt som han gled op af Flaskehalsen, blev han bestandig større og bredere. Urimelig høflig var han, for han begyndte at bukke, saa saare han fik Hovedet op. Da saa han fik Armene fri, slog han ud med dem og hilste paa den ærbødigste Maade.

Manden i Sofaen rystede paa alle Lemmer og stirrede med stive Øjne.

Men den graa Mand gled og gled og voksede. Nu var han kommen helt op og stod paa Gulvet med sine Fødder, mens hans Isse rørte ved Loftsbjælken. Og saa havde han endda sin Hat i Haanden og stod med bøjet Hoved.

Nu bukkede han tre Gange dybt med stor Anstand og Haanden paa Brystet.

»Herre,« sagde han — »jeg er kommen for at lette dig Livet.«

»Ærbødigst Tak,« sagde Manden i Sofaen og gjorde sig saa lille, han bare kunde. »Det er overmaade smukt

af Dem, og jeg véd sandfærdig ikke, hvormed jeg har forskyldt Deres Venlighed. Men vil De gøre mig en Tjeneste, saa sæt paa Hovedet og gaa Deres Vej.«

Kæmpen smilede og slog ud med Haanden.

»Herre,« sagde han — »om du tillader det, vil jeg tage dine Pengesorger fra dig, for at du kan gøre dig en glad Dag.«

»Med Fornøjelse,« svarede Manden, som ikke for nogen Pris vilde sige Kæmpen imod. »Men tror De ikke, de vil trætte Dem. Ja . . . undskyld . . . jeg har gaaet med dem, saa længe jeg kan mindes, og de har gjort min Ryg baade brudden og rund.«

»Vær kun ikke bange for det, Herre,« sagde Kæmpen. »For mig er de som en Fjer. Jeg har baaret ganske anderledes Byrder.«

I det samme var det, som om en tung Vægt blev lagt paa hans Skuldre. Man kunde tydelig sé, hvorledes han tumlede med den for at lægge den til Rette. Men det varede kun et

Øjeblik. Saa bukkede han atter tre Gange dybt og gik bort, tværs gennem Væggen, som lukkede sig efter ham uden Spor.

Tavs sad Manden i Sofaen og stirrede. Han saà paa Væggen, gennem hvilken Kæmpen var forsvunden, og han saà paa Flasken, hvoraf han var stegen op.

»Gud være lovet, at han gik,« sagde han saa.

Og mens hans Hjerte ræddedes endnu, fornam han ligesom en Lettelse og en Glæde.

Han fyldte Glasset paa ny og løftede det mod Lyset.

»En sælsom Vin,« sagde han.

Og mens han sad saadan — og han var rankere end før og mere modig, trods den Angst han havde udstaaet — randt det ham i Hu, hvad den graa Kæmpe havde sagt.

»Sandelig,« sagde han og satte Glasset fra sig uden at drikke, — »den graa Herre, hvem det behagede at stige op af Flasken, havde Ret.«

»Jeg var en Daare, at jeg tog mig det usle Mammon saa nær. Er jeg

mon fattigere end andre? Har jeg ikke alle Dage svaret enhver sit? Har jeg ikke Venner, som vil borge for mig? Er der ikke andre Skomagere i Staden, om ogsaa denne gør sig vred?«

Han lo fornøjet og snurrede Daleren rundt paa Bordet.

»Har jeg ikke Daleren, som købte mig denne kostelige Vin?«

Saa løftede han atter Glasset i Vejret og saà kærlig paa det. Men pludselig mindedes han noget, som gjorde hans Pande mørk. Han satte Glasset fra sig og foldede Armene over Brystet.

»Det var min Hustrus Skyld,« sagde han. »Hun jamrede over det og gjorde mig ilde til Mode. Hun græd over Bukserne og Pigen og Skomageren.«

Han lænede sig tilbage i Sofaen og stirrede hen for sig med sammentrukne Bryn.

»Hun græder al Tid, er al Tid bekymret. I Julen sørgede hun, fordi hun ikke vidste, hvorfra hun skulde tage sit Pinsetøj. Og da saa Pinsen kom og Tøjet, havde hun ikke en

rolig Time, fordi hun ængstedes for Nyaarsregningen. Kvinden er ikke anderledes. Naar Pungen er tom, saa græder hun.«

»Hun bryder sig heller ikke om, hvordan hun sér ud. Hun har jo ikke Tid til at tænke paa det for Børnene og Huset. Men lidt kunde hun dog hæge sig. En Kvinde skal gøre sig smuk for sin Mand.«

Han sad og blev bestandig mere mørk og sørgede inderlig over sin Skæbne.

»Hun er ikke køn i den stribede Nattrøje.«

»Hun er gammel og træt, og det er ilde. Naar man kommer mødig fra Kontoret, trænger man til Venlighed.«

Saa greb han Glasset med rystende Haand og drak det ud.

»Jeg kunde haft det som Blommen i et Æg. Men jeg var altfor ung, da jeg trolovede mig. Det er Sagen. Hun er gammel nu og forbi, og jeg en Mand i min bedste Alder. Manden skal have en ung Kvinde, som kan glæde ham med sin Skønhed og

smykke hans Bord og drage hans Venner til Huse.«

»Ak ja. Ak ja.«

Han tog Flasken for at skænke paa ny, men slap den med et Raab.

Op af Halsen steg en Mand, som paa et Haar lignede den anden.

Han var ligedan graaklædt og tynd og lille til at begynde med, men gled og voksede endnu hurtigere. Knap havde han stukket Hovedet op, før han stod paa Gulvet stor og bred, og bukkede og svingede ærbødigt med Armene.

»Herre,« sagde han og bøjede sig tre Gange dybt — »jeg er kommen for at lette dig Livet.«

»Gud være mig Synder naadig — er De dér igen,« sagde Manden i Sofaen.

Men Kæmpen rystede paa sit store Hoved og saà uendelig mild og venlig ud, da han svarede:

»Jeg har ikke været her før, Herre. Kan hænde, det var en af mine Kammerater. Men har hans Tjeneste været dig til Behag, saa benyt nu min. Om du tillader det, vil jeg tage dine ægte-

skabelige Sorger paa mine Skuldre, for at du kan gøre dig en glad Dag.«

Manden saà lidt paa ham og var ikke mere bange.

»Jeg er Dem meget forbunden for Tilbudet,« sagde han saa. »Men det er vist lettere sagt end gjort. Jeg har været trolovet i elleve Aar og gift i ni. Det løber man ikke saadan fra.«

»Lad mig om det, Herre,« sagde Kæmpen, og saà paa ham med sine rare Øjne. »Jeg har baaret større Ulykker end din. — Tillader du?«

Han tog noget paa sine Skuldre og tumlede med det, ligesom den anden havde gjort. Manden saà paa det og syntes, det var rimeligt. Saa bukkede Kæmpen tre Gange dybt og gik bort gennem Væggen, der lukkede sig efter ham uden Spor.

Manden i Sofaen glemte ham i det samme.

Han saà en svag Taage for sine Øjne, men det var rart, for Taagen gjorde al Ting blødt og smukt. Han syntes aldrig, han havde haft det saa godt. Med et Smil skænkede han det

sidste af Vinen i Glasset, skød Albuerne frem paa Bordet, lagde Hovedet i sine Hænder og saà med blanke Øjne ud i Rummet.

»En livsalig Vin,« sagde han.

»Den gør mig ung og glad, som i gamle Dâge. Jeg er tyve Aar og knap det — — det er Sommer — — jeg er i Besøg i den lille By ved Vandet — —«

Han rettede sig i Sædet, stak Haanden ind paa Brystet og kastede Hovedet tilbage.

»Den lille By ved Vandet.«

»Jeg gaar ned ad Gaden med Onkel Peter. Ha, ha, ha . . . de kigger bag hver en Rude, de søde, smaa Glutter. Saa stive Flipper, saa fin en Frakke, saa blank en Hat saà de nok ikke hver Dag.«

»Saa kommer Ballet . . . i Lunden . . . den lyse Sommernat.«

»Dansen er i fuld Gang, Musiken toner, kulørte Lamper lyser mellem Løvet. Jeg triner ind og bliver forestillet for de fornemste Damer. Jeg valser rundt — jeg konverserer . . . da falder mit Øje paa dig.«

Han rejste sig op og stod med udbredte Arme og straalende Øjne.

»Min Henriette . . . du Perle blandt Kvinderne . . . jeg var din, i samme Nu jeg saa dig.«

»Erindrer du vor Vandring i den dunkle Skov? Ærbar gik du ved min Side med nedslagne Øjne. Forsigtig satte du Foden med de sorte Korsbaand over den hvide Vrist. Jeg spurgte dig, hvorfor du vel var saa tavs. Du svarede ikke. Jeg trykkede din Arm og spurgte igen. Da slog du dine skønne Øjne op og sagde, og din Stemmes søde Klang toner endnu i mit Hjerte: Véd De da ikke, min Herre, at det er Deres Pligt at konversere Deres Dame? — — Du lille Skalk.«

»Dagen efter bragte jeg dig en Buket. Du var ikke opstaaet, men din Moder tog vel imod mig.«

»Min Henriette — — Du blev min — —«

«I elleve lange Aar biede du paa din Elsker. I elleve lange Aar sømmede dine flittige smaa Fingre dit Brudeudstyr, imens du sad og sang

ved Karmen med din Rosenbusk og fodrede Fuglen, jeg havde givet dig.«

Han greb det fulde Glas og løftede det højt.

»Din Skaal, min Henriette! . . . Du tog mig uværdige, som staar her for Guds Aasyn, og en Prins havde ikke været for god til dig.«

Han standsede, ligesom han vilde føre Glasset til Munden, og stirrede frem for sig.

»Jagtjunkeren paa Liljenfeldt havde kastet sine Øjne paa dig. Du kunde kommet i Rangen, om du havde villet det. Du kunde været Frue paa Liljenfeldt i denne Time.«

Han satte Glasset fra sig, skød Bordet til Side, saa Vinen flød over Randen, og gav sig til at vandre op og ned i Stuen med Armene foldede over Brystet.

»Du kunde været Frue. Og hvad er du nu? Hvad har jeg gjort af dig — jeg, som staar her for Guds Aasyn?«

»Er jeg i Rangen? Er jeg rig?«

Han sank om paa en Stol, lagde Hovedet paa Bordet og græd bitterlig.

»Min Henriette — hvad har jeg

gjort af dig? Jeg tog dig bort fra den lille By ved Vandet — fra din gode Moder og din fornemme Bejler. Jeg førte dig ind i Sorg og Savn, jeg brød din Ungdoms Blomst og gjorde dig evig ulykkelig.«

Han løftede sit vaade Ansigt, greb Glasset og tømte det.

»Hvad var vel jeg, at jeg turde løfte mine Øjne til dig? Jeg er et Udskud blandt Menneskene, ikke værd det Brød, jeg æder. Jeg er din Morder, Henriette!«

Med taareblindede Øjne tog han den tomme Flaske. Men han kunde ikke holde den fast. Den dansede fra ham hen over Bordet, og op af dens Hals steg en graaklædt Kæmpe, nøjagtig lig de andre. Nu stod han paa Gulvet og bukkede og slog ud med Armene.

»Herre,« sagde han. »Jeg kommer for at lette dig Livet.«

Manden lænede sig tilbage i Stolen og saà stift paa ham. Denne Gang var han aldeles ikke bange.

»Er det Dem igen, min Herre?« sagde han rolig. »Træd kun nærmere.

De sér for Dem en ulykkelig Mand, for hvem alt Haab er ude. Jeg takker Dem for, hvad De har gjort for mig, men jeg staar ikke mere til at redde. Jeg beder Dem gaa Deres Vej og lade mig være ene.«

Kæmpen bukkede og saà ærbødigt ud af sine gode Øjne, men sagde ingen Ting. Tavs gik han hen til Manden, rørte ved hans Skulder og tumlede saa med en svær Byrde, ganske saadan som de andre havde gjort. Straks efter bøjede han sig tre Gange dybt og gik bort gennem Væggen.

Men Manden rejste sig med megen Værdighed og følte sig større og rankere end nogen Tid før. Han stak den ene Haand i Lommen og pegede med den anden paa Væggen, hvorigennem Kæmpen var forsvunden.

»Jeg véd ikke, hvem den graa Herre var, og hvad han vilde mig,« sagde han. »Lad ham søge mig, hvor jeg er at træffe — paa mit Kontor eller i mit Hjem.«

Han skred op og ned ad Gulvet med stolte Skridt.

»En Mand er det, han er. Hans

eget Værd — — hans Arbejde i Kongens og Fædrelandets Tjeneste — —«

»Her,« sagde han og slog sig for sit Bryst, saa det drønede — »er mit Adelsdiplom. Og her« — han bankede med Pegefingeren paa sin Pande — »er min Rang.«

»Hvem véd, om ikke min Konges Naade en skønne Dag hænger Korset paa mit Bryst? Gud bevare hans Majestæt — han har ikke trofastere Undersaat i alle sine Riger og Lande. Og jeg kan blive Sekretær endnu, forinden jeg dør.«

Da han havde sagt det, knappede han sin Frakke, satte Hatten paa og slog vældigt i Bordet med sin Stok.

»Der ligger en Daler for Vinen,« sagde han til Kyperen, der traadte ind. »Og her —« han ledte i sine Lommer — »her — her er en Daler til Dem.«

Han kastede Daleren paa Bordet og skred med løftet Hoved gennem Døren. Da de syv Tosser saà ham, brød de ud i et Raab og omringede ham og vilde alle trykke hans Haand.

Han drak med dem og holdt en Tale til dem, og alle otte dansede de om Bordet. Derefter satte han sig hen til ham med den store Sorg og hørte opmærksom paa Begyndelsen af hans Historie. Men saa gik han fra ham igen, haanede Kvinderne med de fire, hvem det var gaaet ilde i Kærlighed, og bandede Regeringen med ham, der var bleven skuffet i Politik.

Til sidst gav han Haanden til den brede Mand bag Disken, klappede ham paa Skulderen og vilde sige noget, som han ikke kunde huske.

Saa gik han.

Det var Aften, og Lygterne skinnede skønt. Han syntes, Gaden var uhyre bred, og gik midt ned ad den uden at bryde sig om Vognene, der kørte. Kuskene skældte ham ud, men han raabte muntert Gensvar til dem, og der skete ham intet.

Aldrig havde han sét saa mange Mennesker.

Han mødte alle sine bedste Venner og gik ind og ud med dem i Huse, hvor han aldrig havde været. Han blev forestillet for en Mængde for-

nemme Herrer og talte frimodig med dem. Han gik hen til en Politibetjent og viste ham et Hus, der hældede stærkt. Betjenten lo, men Manden gjorde ham højtidelig ansvarlig for den Ulykke, der kunde ske, og tog Vidner paa det. Det kom til Klammeri, men en af de fornemme Herrer bilagde Tvisten og stillede Betjenten tilfreds.

Saa var han inde paa et Sted, hvor de gav Musik. Det var saare skønt, og der var mange Folk i Salen. Til sidst sang han selv og vandt meget Bifald. Han var ogsaa med sine Venner i et Hus, hvor der sagtens var Fest, for der var mange smukke og pyntede Damer. Han bevægede sig iblandt dem med stor Frihed og Artighed, fortalte dem om sin Henriette og glædede sig over deres Munterhed.

Det var sent paa Natten, da han gik hjem. En Mængde Folk fulgte ham til Huset, hvor han boede, og hilsede ham med et højt Hurra til Afsked. Han holdt en Tale til dem og indbød dem alle til Frokost næste Dag. Saa raabte de igen og gik bort.

HANS Hustru stod øverst paa Trappen, da han kom op.

Hun var i Underskørt og Slæber og den stribede Nattrøje, som hun holdt sammen over Brystet med den ene Haand. Med den anden løftede hun Lampen højt i Vejret. Hun var meget bleg og havde røde Øjne.

»Jøsses, hvor har du da været henne?«

Han bredte Armene ud imod hende og stod paa Afsatsen og skinnede.

»Min Henriette« — sagde han — »min Perlehøne — min Rosenblomme — —«

Hun tog ham ved Armen og drog ham indenfor.

»Min Hjertensfryd — — min Æbleblomst —«

Hun hængte hans Hat paa Knagen; han lænede sig mod Væggen og stod og sparkede med Fødderne mod hinanden.

»Hvad er det dog, du gør?« spurgte hun.

Men han bøjede sig henimod hende

og hviskede med et underfundigt Ansigt:

»Jeg tager mine Galoscher af, Henriette.«

»Du har jo ingen paa,« sagde hun og tørrede sine Øjne.

De kom ind i Stuen, og hun gik hen og lukkede Døren til Børnenes Kammer. Derover blev han meget vred og bød hende øjeblikkelig aabne Døren igen.

»Jeg vil sé mine Børn,« sagde han. »Tag Lampen, Henriette, og gaa foran.«

Hun gjorde det, og da han stod derinde og saà paa Drengene, der sov i deres Senge, blev han mægtig bevæget og slog sig paa sit Bryst. Men straks efter lyste hans Ansigt i et stort Smil. Han løftede advarende Haanden og sagde:

»Tys, Henriette, væk ikke de smaa Sekretærer.«

»Hvor har du da været henne, lille Mand,« sagde hun, da de igen var komne ind i Dagligstuen.

Han stak Haanden ind paa Brystet, saà dybt paa hende og sagde med stærk Røst:

»Henriette — jeg har været ude.«

»Aa Gud, aa Gud, hvad er det dog med dig?«

Hun satte sig paa en Stol og græd og snøftede og pudsede sin Næse. Men han skred rundt i Stuen med stolte Skridt.

»Sæt dig, Henriette. Sæt dig ned. Sæt dig derhenne i Sofaen. Og giv saa nøje Agt paa, hvad jeg siger.«

Han stirrede paa et Hul i Sofaens Betræk.

»Det gaar ikke — det gaar sandelig ikke,« sagde han og rystede misfornøjet paa Hovedet. »Vi maa have Sadelmageren herhen. Kanske vi ogsaa bør købe nye Gardiner. Hvorledes er det egentlig med Spisestuemøblerne, Henriette?«

Han marcherede med store Skridt og fægtede med Armene.

»Vi maa indrette os paa en anden Maade herefter — — hører du, hvad jeg siger, Henriette? Vi lever altfor indgetogent. Til sidst vil man oversé os og glemme os. Vi maa vise os mere blandt Folk, gaa i Teatret og til Koncert og om Søndagen paa

Promenaden. En Gang imellem vil vi sé nogle Venner hos os — — ja, jeg har allerede indbudt nogle fornemme Herrer af mit Bekendtskab til Frokost i Morgen.«

Hun hulkede højt.

»Bryd dig aldrig om det, Henriette,« sagde han og klappede hende paa Haaret. »De fornemme er ingenlunde vanskelige at omgaas, og hverken du eller jeg er da kommen af Skarnsfolk. Stol paa, at jeg skal drage Omsorg for, at Huset er i Stand. Der skal intet mangle. Og du skal faa dig en Silkekjole, Henriette, af de stiveste — — af de stive-ste — —«

Hun rejste sig og tog Lampen.

»Lad os gaa til Sengs,« sagde hun.

Men han stampede i Gulvet og strakte Haanden bydende ud imod hende.

»Henriette — lad mig sige dig det en Gang for alle. Det er bedst, vi forstaar hinanden. Du kan gaa til Sengs, naar som helst det synes dig. Du har din Frihed, Henriette, din ful-de Frihed. Men *jeg* gaar ikke, før *jeg* vil.«

Han stod med løftet Hoved og hik-

kede og talte med tykt Mæle. Uden at sige noget gik hun ind i Sengekamret, og han fulgte med. Han satte sig paa Sengekanten saa tungt, at den knagede, kastede Frakke og Vest paa en Stol og skubbede Støvlerne af sig.

»Her skal en Himmel over vor Seng, Henriette,« sagde han. »En Himmel med Snore og Kvaster. Min Henriette — min Perlehøne — — min Rosenblomme — — Denne Seng, hvor du har sovet i mine Arme — —«

Hun samlede hans Tøj sammen og tog Uret.

»Hvad er det, du gør, Henriette?« spurgte han mistroisk.

»Jeg trækker Uret.«

»Min Tusindfryd — — du trækker Uret — — Uret trækker du — — du trækker Uret — —«

Han lagde sig tilbage i Sengen med Armene under Hovedet.

»Henriette — — kender du Sangen — — I Ro-o-senlund, hvor Fuglene by-y-gger — —«

Saa sov han ind i det samme.

Hun drog Bukserne af ham, bør-

stede omhyggelig Skarnet af dem forneden, hjalp ham op og dækkede ham til. Derefter gik hun i sin Seng og græd længe.

Næste Morgen vaagnede hun til sædvanlig Tid og satte sig over Ende og saà paa ham.

Han sov urolig og tungt med feberhede Kinder. Dynen havde han kastet af sig og svedte stærkt. Hun dækkede ham til og græd lidt over det, men stod saa op og kaldte paa Pigen. Derefter gjorde hun Huset i Stand, fik Børnene i Skole og sendte Pigen paa Torvet.

Da hun atter kom ind i Sengekamret, laa Manden og sov som før. Saa tog hun paa sig og gik til Kontoret for at melde, at han var syg og kunde ikke komme.

Men da hun havde været borte en Stund, og Pigen var kommen hjem og gaaet igen, da vaagnede Manden ved en saadan Helvedes Larm, som han aldrig havde hørt i sine Dage.

Han fór op i Sengen og holdt sig med begge Hænder for Ørerne, for

Larmen var saa stærk, at han frygtede, hans Hoved skulde springe. Saa kom han under Vejr med, at det var Dørklokken, der kimede, og lagde sig igen, efterdi han tænkte, der var vel nok nogen, som kunde lukke op.

Men der var ingen. Det ringede bestandig stærkere, og der var nogen, som slog og dundrede i Døren, saa han blev bange for, at han skulde slaa den i sønder. Rystende paa alle Lemmer stod han op og gik paa bare Ben ud i Korridoren.

»Hvem er det?« spurgte han.

Det slog igen i den lukkede Dør, saa Huset rystede. Han turde ikke spørge mere og ikke gaa, men aabnede Døren paa Klem med skælvende Hænder.

I det samme tumlede han tilbage med et Skrig.

Derude stod en vældig graa Mand med et stort og hæsligt Skæg og onde Øjne. Paa Skulderen havde han en tung Byrde, som han uden videre Forklaring lagde over paa Manden.

»Min Herre — De tager vist fejl,«

sagde Manden, der sank i Knæ under Vægten.

Den graa Mand svarede ikke, men nede paa Trappen lød der en vældig Tummel.

Op kom nok en graa Kæmpe og en til af samme Slags. Begge to saà de vrede ud, begge to bar de store Byrder, som de uden at sige et Ord væltede over paa Manden, der segnede under dem og jamrede og bad for sig.

Men Kæmperne saà ikke til ham. De kom i Klammeri og sloges og styrtede ned ad Trapperne under saa mægtigt et Bulder, at Manden i Rædsel løb ind i Sengekamret og lod Døren staa aaben.

Lidt efter kom hans Hustru hjem.

»Har her været nogen?« spurgte hun og løste sin Hat.

Han gøs, da hun sagde det, men fortalte intet.

»Saa har Pigen igen ladet Døren staa aaben,« sagde hun. »Gud være lovet, at jeg sagde hende op, den Sludske.«

Han rejste sig og greb sine Bukser,

stak i det ene Ben, men frøs og følte sig saare ilde til Mode.

»Det gør saa ondt i mit Hoved,« sagde han.

Men hun slog Armene om hans Hals og kyssede ham og græd Glædestaarer.

»Gud ske evig Tak, at du er kommen til dig·selv, lille Mand,« sagde hun. »Aa — Gud. ske Lov. Læg dig kun igen. Jeg gik i Morges til Kontoret og sagde, du var syg og kunde ikke komme.«

»Nej, nej,« sagde han forskrækket. »Det gaar aldrig an.«

Han klædte sig paa, og hun hjalp ham og var saare lykkelig.

»Jeg var i Aftes hos Faster,« sagde hun saa, »og fik af hende de tretten Daler til Skomageren, saa nu kan du være uden Sorg.«

»Tak, Henriette,« svarede han mat.

Saa tog han sin Hat og kunde ikke finde sin Stok og gik ad Bagveje til Kontoret.

BYEN

Nu vil jeg fortælle Historien om BYEN.

DER var en Gang en Mand, som hed *Liv*.

Han havde sin Hytte langt ude i Landet, hvor Skoven er grønnest. Og hans Kvinde hed *Lykke*.

En Dag blev de uens.

Da Sol gik ned, kunde ingen af dem huske, hvad det var, og det randt dem heller aldrig siden i Minde. Men den Gang, det kom over dem, var det saa ondt, at de syntes, det maatte være forbi mellem dem for al Tid.

Liv tog sin Stav og vandrede ud af Skoven.

Han gik ad Vejen, som var bred og bar og uden Ende, og det led han den godt for. Han gik med lange Skridt og vrede og saà sig aldrig tilbage.

Efter ham kom Herremanden, højt til Hest, med Fjer i Hat og Tjener i Følge.

»Hvor skal du hen?« spurgte *Liv*.

»Til Byen! til Byen! at drikke mine Penge op,« sagde Herremanden. »End du da — hvor skal du hen?«

»Jeg véd det ikke,« sagde *Liv*.

Der kom to Kærestefolk imod ham med Armen om hinanden og blaa Øjne.

»Hvor skal I hen?« spurgte *Liv*.

»Bort fra Byen med vores unge Elskov,« sagde de. »Og hvor skal du hen?«

»Jeg véd det ikke,« sagde *Liv*.

Bonden rumlede frem med sit tunge Læs.

»Hvor skal du hen?« spurgte *Liv*.

»Til Byen at sælge mit Korn,« sagde han. »Vil du age med . . . eller skal du kanske en anden Vej?«

»Jeg véd det ikke,« sagde *Liv*.

Han gik.

Hen over Vejen vaklede en Kvinde mod ham. Hun havde en ung Mund og gamle Øjne og bar et Barn under sit Hjærte.

»Hvor skal du hen?« spurgte *Liv*.

»Bort fra Byen! bort fra Byen, som voldte min Skam,« sagde hun. »Ak, skal du derind?«

»Jeg véd det ikke,« sagde *Liv*.

Han gik og gik.

Skyggerne blev lange, og Dagen led. Han mødte mange, og mange gik forbi ham. Men han spurgte ikke mere nogen, og ingen spurgte ham.

Da Sol gik under Lide, saà han foran sig i det fjærne en tung Sky, som laa paa Jorden. Op af Skyen stak Taarne og Tinder, som sløredes i Mulmet og tændtes igen i Lys.

Han gik og gik og gik sine Fødder blodige.

Han hørte fra Skyen en sælsom broget Larm, som stilnede mer og mer, men aldrig døde helt hen. Der var Klokker i den og Raab og dunkle Lyde, han ikke kunde raade.

Og som han kom nærmere og Mørket voksede, fyldtes Vejen med Mennesker, fler og fler.

Én gik forbi ham, og én traadte i hans Hæl. Én stod, hvor han vilde frem, og én stødte ham i Siden. Til Fods, til Hest, til Vogns... helt ned i Grøften og ind over Marken trængtes de. Og ingen saà efter dem, der faldt.

I Trængslen var der en Skikkelse, som fulgte ham bestandig.

Snart stod den et Stykke borte med onde Øjne og truede ham. Snart gik den ved hans Side med bortvendt Ansigt og rørte ham med en skælvende Haand. Snart holdt den ham tilbage i hans Klæder, snart gav den ham et Stød, saa han tumlede frem.

Nu hviskede den tæt i hans Øre:

»Hvor gaar du hen?«

Han kendte Skikkelsen, men kunde ikke huske den. Han havde hørt Stemmen, men vidste ikke naar, ikke hvor.

»Hvor gaar du hen?«

Den lød spottende og bange. Den truede, og den bad.

»Hvor gaar du hen . . . hvor gaar du hen . . .«

»Jeg gaar til Byen,« sagde *Liv*.

Saa sagde Stemmen ikke mere. Og Skikkelsen blev borte.

LIV sprang ind ad en Dør og segnede paa Trappen.

Benene rystede under ham, hans Øjne glippede af Angst, han pressede Hænderne mod sine Øren.

Saa fór han op igen.

Der var nogen ved Døren . . .

Han løb op ad Trappen, stod stille og lyttede.

Der gik Skridt . . .

Han løb og løb, saa langt til Vejrs han kunde komme . . . ind ad en Dør, som stod paa Klem . . .

Han var i et Kammer med skraa Vægge om en eneste Rude. Der var Bøger paa alle Væggene, paa Bordet, paa Stolene, paa Gulvet. Længst inde en fattig Seng. Og saa en lille klar og mild Lampe.

Som han stod og saà, kom Kammerets Ejer op ad Trappen.

En tynd, kroget Mand med næsten ingen Mund og store, blinde Øjne. I Haanden havde han en Pakke i Avispapir og en Paraply, som han tabte af Forskrækkelse.

Liv kastede sig paa Gulvet med Hænderne op imod ham.

»Jeg har tumlet om i Gaderne og vidste aldrig, hvor jeg var. De spottede mig og sparkede mig, kastede min Hat i Grams og narrede mine Penge fra mig. Jeg faldt foran en Vogn, som fór uden Heste, og blev draget frelst frem under Hjulene.«

Manden smilte og rystede paa Hovedet.

»Saa har jeg igen ladet min Dør staa aaben,« sagde han. »Jeg var nede og hente Brød. Men du er jo ingen Tyv, og hvad skulde du ogsaa stjæle.«

Han lagde Pakken paa en Stol, hvor der ikke var Plads til den. Saa løste han et stort Tørklæde af sin Hals, og saa pakkede han Brødet ud af Papiret, tog en lille Krukke med Smør og en Kniv af Skabet og satte det hen for sin Gæst.

»Hvem er du?« spurgte *Liv*.

»Det var vel egentlig rimeligere, jeg spurgte dig,« sagde Manden og lo med en ganske lille god Latter. »Men det er nu det samme. De kal-

der mig Professoren. Du kan sige ligedan.«

»Hvorfor larmer de saadan derude?« spurgte *Liv* og lyttede mod Gaden.

»Jeg véd det saamænd ikke,« sagde Professoren og gned sine Hænder og havde det godt. »I Dag for det ene, i Morgen for det andet. Jeg kender det ikke og bryder mig ikke derom.«

Han gik rundt i Kammeret med underlige lange Arme, rev al Ting ned og tog det op igen, satte sig saa og saà paa *Liv*, der spiste paa Gulvet, hvor han laa.

»Hvor har du hjemme?« spurgte han.

»Jeg bor i Skoven,« sagde *Liv*.

»Skoven —« sagde Professoren og hentede sine Tanker langt borte fra. »I Skoven synger der Fugle. Der gror Blomster.«

Liv rejste sig halvt og saà paa ham med nye Øjne.

»Har du hørt Fuglene spille?« spurgte han. »Kender du Skovskaden, naar den kalder i Parringstiden . . . og Droslen, naar den lokker . . . saadan . . .«

Han satte Hænderne op til sin Mund og fyldte Kammeret med Fugleskrig. Professoren nikkede og lo.

»Min Hytte staar midt i en Skov af røde Blomster,« sagde han. »Saa høje er de og saa sælsomme . . . de vokser ingen andre Steder. De har Ansigter som Mennesker og Dyr . . . der er Trolddom i dem . . . deres Blade læger for Saar, men den dør, som suger deres Kalke.«

Han stod tæt foran Professoren, rank og stærk og skøn. Hans Øjne, hans Mund, hans Hænder fortalte om de røde Blomster. Han kunde ikke holde op. Han fandt Ord, han aldrig før havde ejet.

»Det er *Orchis purpureus*,« sagde Professoren glad. »Jeg har læst et Sted de Krøniker, du fortæller. Bi nu lidt . . .«

Han tog nederst i Reolerne en stor Mappe og lukkede den op.

»Jeg har den nok her,« sagde han. »Din røde Blomst.«

Liv sprang til, hans Hænder rystede.

»Er den her . . .«

»Det er den nok,« sagde Professoren.

Han vædede Fingeren paa Læben og vendte Bladene.

»Jeg købte dette Herbarium en Gang paa en Auktion. Man kan aldrig vide for meget, sér du. Jeg har kigget i det i ledige Timer . . . her er den . . . *Orchis purpureus.*«

Han pegede paa en sort Ting, der var klæbet paa Bladet.

Liv saà knap paa den.

»Det er ikke den,« sagde han.

Professoren rynkede Panden.

»Det er *Orchis purpureus,*« sagde han skarpt.

Liv rystede paa Hovedet og vendte sig bort. Men Professorens lange Fingre greb om hans Arm.

»Hvor tør du sige nej?«

Han var rød i Panden, hans Øjne var onde. Med dirrende Finger pegede han i Herbariet.

»Vil du se de eliptiske Blade . . . kom her og tag min Loupe . . . det er et udmærket præpareret Eksemplar . . . du kan tydelig sé de mørkerøde Haarpensler paa Læben . . .«

Liv gik til Ruden og saà ud.

Der var et lille Stykke af Nattens Himmel mellem de graa Mure. Paa Himlen hang der en stor Stjærne.

»Vil du vise mig Vejen ud af Byen,« sagde han.

Hans Hænder skælvede, hans vaade Øjne bad.

Professoren lukkede Mappen og saà ulykkelig ud.

»Jeg tror tilforladelig ikke, jeg kan,« sagde han. »Jeg har ikke været uden for Byen, siden jeg var en lille Dreng. Der er vist bygget saa meget siden. Og nu gaar jeg jo aldrig andre Steder end hen til Bibliotheket og saa til Fru Larsen i Klerkegade, hvor jeg spiser Middag.«

Liv greb ham om begge hans Haandled.

»Gaa med mig . . . vi finder nok Vejen. Jeg tør ikke blive herinde . . . Husene falder ned over mig, og Menneskene træder mig ihjel. Gaa med mig hjem til min Hytte i Skoven . . . du har været god mod mig . . . jeg skal være god mod dig . . .«

»Av«, sagde Professoren . . . »slip mig . . . du gør mig Fortræd.«

Han saà forskrækket paa sine røde Haandled.

»Gaa med,« sagde *Liv.*

»Hvorfor skulde jeg det . . . Jeg bor jo rart her med mine Bøger paa den rige Fabrikejers Kvist. Han lader mig i Fred, naar bare jeg betaler Lejen og husker at tørre mine Fødder af paa Maatten dernede.«

Saa gik *Liv.*

MEN da han var kommen langt ned ad Trappen, gik en Dør op, og der stod en bred og myndig Mand foran ham.

»Hvor skal du hen?« spurgte Manden barsk.

Liv veg saa langt tilbage, han kunde, og strakte Hænderne ud for sig.

»Herre . . . lad mig for Guds Skyld gaa . . . jeg er fremmed her . . . jeg vil til Skoven, hvor jeg har hjemme.«

Manden stod og saà lidt paa ham. Han raslede med noget i sin Lomme og betænkte sig.

»Kom,« sagde han saa.

De gik ind i en stor Sal med bløde Tæpper og kostbare Møbler og mange Lys. *Liv* stod indenfor Døren. Manden vandrede op og ned og op og ned med Hænderne i Lommen og sagde ingen Ting. En Gang imellem stansede han og lyttede mod Gaden, hvor de raabte og larmede.

Nu lød Raabene helt ind i Salen:

»Ned med Kapitalisterne . . . de mæsker sig af de fattiges Sved . . . de nægter os Brødet til vores Børn . . .«

»Kan du høre dem,« sagde Manden.

»Ja,« sagde *Liv.*

Han raslede frygteligt med det, han havde i Lommen, og talte uden at sé paa *Liv.*

»Det er mine Folk. Jeg er deres Herre. Jeg giver dem Arbejde paa min Fabrik. Uden mig dør de af Sult. Og dette er mit Hus. Jeg har arvet det fra min Far og holdt det vedlige og gjort det større — Huset, Fabriken, det altsammen. Og jeg tør ikke gaa

hen til mine egne Ruder af Frygt for, at mine egne Folk skal slaa mig ihjel med et Stenkast. — Hør . . .«

Larmen og Raabene steg.

Der fløj en Sten gennem Ruden og faldt midt i Stuen. Glasskaarene raslede. Gardinerne viftede i Vinden.

»De strejker,« sagde Fabriksherren og sparkede Stenen hen i en Krog. »Samvittighedsløse Personer, som selv sidder fedt og godt i det, har ophidset dem. De vil dele med mig. Vi skal være lige.«

Han slog i Bordet, saa det sang.

»Men jeg skal vise hele Verden, at jeg ikke lader mig kue. Om saa det skal koste mig min halve Formue, skal jeg lære det Rak, hvem Herren er og hvem Slaverne.«

Han stod stille foran *Liv* og saà paa ham. Haanden raslede i hans Lomme. Hans Tanker arbejdede.

»Du skal faa Plads paa min Fabrik,« sagde han. »Imorgen den Dag skal du begynde. Du forstaar det ikke, men det er lige meget. Der skal bare være Mennesker. Maskinerne skal snurre, om ogsaa de ingen Ting frembringer.

Morgen, Middag og Aften skal Damppiben skingre i de Fyres Øren, mens de kigger i deres tomme Gryde. — Vil du?«

Liv strakte bedende Hænderne ud imod ham.

»Naa,« sagde Fabrikherren og lo spodsk. »Du er en Bondesjæl, det glemte jeg. Du vil hjem til dine Knolde. Det er godt dumt af dig. Min Far var en Bondekarl, som vandrede ind fra Landet med fem Daler. Og sé nu, hvad jeg er.«

»Lad mig komme hjem,« sagde *Liv.*

»Ja, men du *kan* ikke komme hjem. De vil knuse dig dernede. Og du vil fare vild i Gaderne, og Politiet vil arrestere dig som Vagabond. Hør nu, hvad jeg siger dig. Her har du en Guldskilling. Hvis du vil blive i otte Dage paa Fabriken, skal du faa én til og være din egen Mand derefter. Jeg skal beskytte dig, saa længe du er i mit Arbejde, og naar de otte Dage er gaaede, skal jeg befordre dig hjem til din Skov, eller hvad det er. — Vil du?«

»Ja,« sagde *Liv.*

Fabrikherren trykkede paa en Knap. Der kom en Tjener og gik igen. Saa kom der to Politibetjente.

»Bring den Mand til Herberget, jeg har lejet til mine Arbejdere,« sagde Fabrikherren.

LIV stod paa Gaden mellem de to Politibetjente.

I samme Nu, han stod der, slog Menneskehavet sammen om ham.

»Skruebrækker . . . Forræder . . . Pjalt . . .«

De var klods op ad ham og rundt om ham og nær og fjærn. De var tusinde.

Hvorhen han saà, saà han ind i rasende, vrængende, haanlige Ansigter.

Og alle Ansigter saà paa ham.

Der var ikke et Blik, det brændte ham jo, ikke en Mund, den spyttede jo paa ham. Deres Aande stod som Taage for hans Syn. Alle Næver truede hans Ansigt.

Han saà paa Politibetjentene, og de saà paa ham med Foragt, mens de løftede deres Arme for at værge ham.

»Skruebrække r. . . Skruebrækker . . «

Betjentene drog deres Stave.

»Plads . . . Plads . . . i Kongens og Lovens Navn . . .«

De peb i deres Fløjter. Andre Fløjter svarede nede i Gaden.

»Slaa Skruebrækkeren ihjel . . . klem Panserne, saa de ikke kan slaa . . .«

Stavene faldt med en sær, knækkende Lyd paa Menneskehoveder.

Hele Gaden var en skrigende, stønnende, kæmpende Klump.

Liv styrtede blandt de andre og kom op igen.

Han traadte paa et Ansigt, som skreg. Han skreg selv og løb . . . Gade op og Gade ned.

Han løb mellem mange. Ingen af dem kendte ham . . . ingen af dem vidste, hvad de løb for . . . bare løb og løb og raabte.

Efterhaanden blev de færre, men han blev ved at løbe.

Tilsidst var der kun ved Siden af ham en Herre med blank Hat og Guldlorgnet og Blyant og Bog i Haanden.

Liv stansede og saà paa ham.

»Bliv ikke bange,« sagde Herren og lettede paa Hatten og pustede. »Jeg vil dig ikke noget ondt. Jeg saà dig, da du kom ud af Fabrikherrens Hus med Betjentene. Hvor mange er I? er I bange for de andre? hvor stor er jeres Løn? — Se . . . her har du en Daler . . . sig mig saa rigtig Besked . . . det er til mit Blad, forstaar du . . .«

Liv gav ham et Stød, saa Daleren rullede . . . han vidste ikke selv, hvorfor.

Saa løb han . . . og løb og løb . . .

DET var Nat og stille.

Liv stod i Skyggen af en aaben Port.

Tunge, smudsige Mænd gik forbi

ham med Lygter i Hænderne. Han klemte sig ind i Krogen, for at de ikke skulde sé ham. Udenfor holdt en tung og smudsig Vogn.

Mændene larmede bag i Gaarden. Deres Lygter svingede. Nu kom de ud igen og bar paa tunge, smudsige Spande.

»Dér fik jeg mig en god Hat,« sagde den ene og satte en gammel Las paa Hovedet.

»Sé . . . sé nu her,« sagde den anden.

De satte Spandene i Porten og stimlede om ham, der havde talt. Han trak noget op af Spanden. De tog paa det og saà.

»Det er et Barn,« sagde den ene.

»Her falder lidt af hvert,« sagde den anden. »Vi maa melde det til Politiet imorgen.«

Han kastede det lille Lig op i Vognen.

»Sé . . .« sagde den første.

Skæret af hans Lygte faldt paa *Liv*.

»Hvad er du for en Natugle?«

Alle Lygterne brændte paa hans Ansigt. Han maatte lukke sine Øjne.

»Har han noget med Ungen at bestille, er det værst for ham.«

»Kom nu, Folkens. Det rager ikke os.«

Vognen rumlede. Mændene gik tungt til den næste Port.

LIV stod i en Gade med gamle lave Huse.

Alle Døre var aabne. Der var Lys alle Vegne bag røde Forhæng, men ingen Lyd.

Der kom et Fruentimmer ud af en af Dørene.

»God Aften, Herre . . .«

Hun smilte, og hendes Øjne skinnede. Hun rakte en nøgen Arm mod ham.

»Giv mig Husly,« sagde han.

Hun saà paa ham, saa han saà ud, og spyttede.

»Har du Penge, Stodder?«

Han rystede paa Hovedet.

»Jeg har tabt dem,« sagde han.

Hun studsede over hans Tone. Saa gik hun hen til ham og saà paa hans Øjne og hans Mund.

»Kom,« sagde hun. »Der er sagtens ikke mer for mig at tjene i Nat, og du er mødig, hvad du saa ellers har bedrevet.«

Hun tog ham ved Haanden og drog ham gennem en mørk Gang til sit Kammer.

— *Liv* laa paa Løjbænken og saà gennem en Taage.

Han saà paa den brogede Skærm over Lampen og de skønne Billeder paa Væggene. Han saà paa Kvinden, hos hvem han var . . . hun var næsten nøgen . . . med Guldbaand om Haaret. . . .

Han syntes, hun var saa smuk. Og der var lunt og lyst hos hende.

Hun kom med Vin og satte sig hos ham.

»Drik,« sagde hun.

Han drak og drak igen og tørstede mere.

Hun legede med Fingrene i hans Haar og kyssede ham og smilte.

»Du er smuk,« sagde hun. »Vil du være min Skat for i Nat?«

Han lukkede sine Øjne.

Hun lagde sin Arm under hans Nakke og sin Mund til hans Øre.

»Du er bedrøvet,« sagde hun. »Langt, langt borte fra er du kommen, og vildfarende er du og véd hverken Vej eller Sti.«

Han aabnede Øjnene og nikkede og lukkede dem igen.

»Drik,« sagde hun.

»Dernede, hvor du bor, har du din Kvinde. Hun er ung, og hun er smuk. Hun vaagner med Solen og synger med Fuglene.«

»Hvor véd du det fra?« spurgte han.

»Jeg mindes,« sagde hun.

Hun sagde det saa sagte, at han næppe hørte det. Saa kyssede hun hans Øre og hviskede igen:

»Hendes Længsel er til dig, og din er til hende. Der er ingen i Verden uden I to. Hver Dag staar du stærkere op af hendes Favn. Der er ikke en Blomst, den saà jer jo kysses... der er ikke en Stjerne, den lyste jo over jeres Leje.«

Han rejste sig paa Albuen og saà paa hende.

Hendes Mund skælvede, og hendes Øjne var vaade.

»Drik,« sagde hun og smilte.

»Hvor véd du det fra?« spurgte han.

»Jeg mindes,« sagde hun.

Taarerne brast af hendes Øjne, og hendes Mund smilte endnu.

»Jeg mindes,« sagde hun igen.

Vinen flammede i hans Blod og hendes Kys paa hans Mund.

Og mens hendes Øjne græd og hendes Hjærte, drog han hende til sig.

LIV vaagnede og satte sig over Ende med et Sæt.

Dagen dæmrede paa Ruden.

Han saà paa Kvinden, der laa ved hans Side. Hun sov med aaben Mund. Han saà paa hendes svulne Øjelaag, hendes oppustede Kinder og sjunkne Bryst.

Saa sprang han op og løb.

Han løb i Gaden og stod stille og rakte sine Arme i Vejret.

Solen rev en Rift i den tykke Dunst, der laa over Byen. Morgenvinden flængede Riften ud.

Han drog Vejret dybt . . . han vejrede Muld . . . Skov . . .

Han løb og løb.

Uden en Omvej, uden en Vaklen, hastigere og hastigere mod Porten, han var kommen ind ad.

Da han var tæt derved, stod han pludselig stille, som var han af Sten.

Det var *Lykke* . . .

Han sprang til med et Raab . . .

»*Lykke* . . . *Lykke* . . .«

Hun løftede Hovedet og nikkede venligt.

»God Dag, *Liv*,« sagde hun.

Hun havde Haaret sat op og stivede Skørter og udskaarne Sko og Svikkelstrømper. Paa Armen havde hun en Kurv.

»Det var da morsomt, jeg traf dig i Byen,« sagde hun. »Jeg tjener hos Grossererens heroppe paa anden Sal... en rigtig god Plads . . . jeg har fri hver anden Søndag. Paa Søndag skal

jeg til Bal i Dansesalonen heromme i Gaden. Tjeneren fra første Sal har inviteret mig. Det er saadant et nydeligt Menneske. Der sés vi maaske.«

Hun trippede og svansede.

»Ja . . . nu maa jeg skynde mig . . . jeg skal hente Brød til Kaffen . . . Farvel og paa Gensyn.«

Liv saà efter hende, til hun var borte.

Saa gik han tilbage . . . ind til Byen.